

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 lutego 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puskarski (przewodniczący)

SSN Andrzej Tomczyk

SSN Eugeniusz Wildowicz (sprawozdawca)

Protokolant Katarzyna Wępa

w sprawie **M. P.**

oskarżonego z art. 190 § 1 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 28 lutego 2024 r.

skargi w trybie art. 539a § 1 k.p.k.

wniesionej przez prokuratora

na wyrok Sądu Okręgowego w Słupsku

z dnia 11 października 2023 r., sygn. akt VI Ka 93/23,

uchylający wyrok Sądu Rejonowego w Słupsku

z dnia 9 stycznia 2023 r., sygn. akt II K 872/22,

i przekazujący sprawę do ponownego rozpoznania,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu w Słupsku do ponownego rozpoznania w
postępowaniu odwoławczym.**

[J.J.]

UZASADNIENIE

M. P. został oskarżony o to, że w dniu [...] 2021 r. w U. przy ul. [...] kierował groźby karalne w postaci uszkodzenia ciała i zniszczenia mienia wobec D. S., które wzbudziły w zagrożonym uzasadnioną obawę ich spełnienia, tj. o czyn z art. 190 § 1 k.k.

Sąd Rejonowy w Słupsku, wyrokiem z dnia 9 stycznia 2023 r., sygn. akt II K 872/22, warunkowo umorzył postępowanie karne przeciwko oskarżonemu na okres 2 lat próby ustalając, że oskarżony w ramach zarzucanego mu czynu - w dniu [...] 2021 r. w U. przy ul. [...] – zastosował przemoc w postaci pchnięcia i przewrócenia D. S. na ziemię oraz groźbę bezprawną zastosowania dalszej przemocy wobec D. S. w celu zmuszenia go i K. P. do usunięcia negatywnych komentarzy publikowanych w Internecie w odniesieniu do restauracji F., kwalifikując ten czyn jako występki z art. 191 § 1 k.k.

Na podstawie art. 67 § 3 k.k. w zw. z art. 39 pkt 7 k.k. orzekł wobec M. P. świadczenie pieniężne w kwocie 3.000 zł na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej, a na podstawie art. 67 § 3 k.k. nałożył na niego nawiązkę w kwocie 4.000 zł na rzecz pokrzywdzonego D. S.

Obrońca oskarżonego wniósł apelację od tego wyroku, zaskarżając go w całości i zarzucając mu błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku, polegający na ustaleniu, iż w dniu [...] 2021 r. ,w U., M. P. zastosował wobec D. S. groźbę bezprawną zastosowania dalszej przemocy, mimo braku podstaw do takiego stwierdzenia, bowiem z całokształtu materiału dowodowego nie wynika, aby M. P. wypowiadał groźby wobec D. S. , zaś działanie oskarżonego w postaci popchnięcia pokrzywdzonego i spowodowanie jego upadku nie zostało objęte aktem oskarżenia.

Podnosząc powyższe, wniósł o uniewinnienie M. P. od popełnienia zarzucanego czynu.

Sąd Okręgowy w Słupsku, wyrokiem z dnia 11 października 2023 r., sygn. akt VI Ka 93/23, uchylił wyrok Sądu I instancji i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Prokurator Rejonowy w Słupsku złożył w trybie art. 539a § 1 k.p.k. skargę na orzeczenie Sądu odwoławczego, zaskarżając je w całości na niekorzyść oskarżonego i zarzucając mu „naruszenie art. 437 § 2 k.p.k. polegające na uchyleniu wyroku Sądu Rejonowego w Słupsku z dnia 9.01.2023 r. w sprawie o sygn. akt II K 872/22 i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania, celem przeprowadzenia na nowo przewodu w całości”.

Wskazując na powyższe, wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania.

Oskarżyciel posiłkowy D. S. poparł skargę wniesioną przez prokuratora, natomiast oskarżony wniósł o jej oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga, choć skonstruowana nieprawidłowo, zasługuje na uwzględnienie, bowiem w niniejszej sprawie nie zachodziły przesłanki konieczne do wydania wyroku kasatoryjnego w postępowaniu odwoławczym.

Zarzut skargi został sformułowany wadliwie, ponieważ nie wskazuje, na czym polega zarzucane uchybienie. Tymczasem, zgodnie z art. 526 § 1 k.p.k. mającym zastosowanie w postępowaniu skargowym (art. 539f k.p.k.), nie jest wystarczające wskazanie, że doszło do naruszenia konkretnego przepisu prawa, lecz niezbędne jest również podanie na czym to naruszenie polega. Przepis art. 437 § 2 k.p.k. daje Sądowi odwoławczemu możliwość uchylenia zaskarżonego wyroku Sądu I instancji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania z uwagi między innymi na konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu sądowego w całości. Sąd Okręgowy w Słupsku miał zatem formalnie możliwość powołania się na treść art. 437 § 2 k.p.k. przy wydaniu orzeczenia kasatoryjnego ze względu na konieczność ponownego przeprowadzenia postępowania przed Sądem I instancji. Było to natomiast niezasadne w okolicznościach przedmiotowej sprawy.

Przystępując do przedstawienia powodów takiego stanowiska, w pierwszej kolejności stwierdzić należy, że istotnie, jak przyjął Sąd Okręgowy w Słupsku, przypisany oskarżonemu przez Sąd I instancji czyn wykracza poza granice skargi wyznaczone treścią aktu oskarżenia. Zestawienie czynu zarzucanego przez oskarżyciela z przypisanym M. P., nie pozostawia w tym względzie, wbrew stanowisku skarżącego, żadnych wątpliwości. Czyn zarzucony to przestępstwo materialne i wnioskowe,

polegające na kierowaniu gróźb, popełnione na szkodę D. S. Czyn zaś przypisany oskarżonemu stanowi przestępstwo formalne, ścigane z oskarżenia publicznego, polegające na zastosowaniu przemocy oraz groźbie jej dalszego stosowania w celu zmuszenia D. S. i K. F. do określonego zachowania. Zauważając powyższe, Sąd Okręgowy doszedł do wniosku, że konieczne jest uchylenie zaskarżonego wyroku i ponowne rozpoznanie sprawy w granicach zarzuconego oskarżonemu czynu, do czego niezbędne jest ponowne przesłuchanie pokrzywdzonego.

Takie postąpienie nie może być uznane za prawidłowe. Uznając, że czyn przypisany wykracza poza granice skargi, a jednocześnie czyn zarzucony oskarżonemu w nim się zawiera (elementem łączącym oba czyny jest kierowanie gróźb użycia przemocy przez M. P. do D. S.), Sąd Okręgowy powinien był rozpoznać sprawę w granicach zakreślonych aktem oskarżenia, a więc rozważyć zarzuty apelacji w odniesieniu do czynu z art. 190 § 1 k.k. Sąd *ad quem* uznał natomiast, że skoro Sąd Rejonowy ocenił zeznania D. S. w zakresie groźby karalnej niezgodnie z wymogami art. 7 i 410 k.p.k. i wymaga dalszego wyjaśnienia, poprzedzonego ponownym przesłuchaniem pokrzywdzonego, w którym dokładnie momencie oskarżony sformułował wypowiedź zakwalifikowaną jako groźba karalna, co dokładnie powiedział oraz jaką reakcję słowa oskarżonego wzbudziły w pokrzywdzonym, niezbędne jest przeprowadzenie od nowa postępowania przed Sądem I instancji (por. s. 8 – 9 uzasadnienia zaskarżonego wyroku). Taka konkluzja jest niedopuszczalna w świetle treści przepisu art. 437 § 2 k.p.k. Przepis ten bowiem bardzo restryktywnie wymienia okoliczności, w których Sąd II instancji może uchylić zaskarżony wyrok, przekazując sprawę Sądowi *meriti* do ponownego rozpoznania. W odniesieniu do powołanej przez Sąd w niniejszym postępowaniu przesłanki potrzeby przeprowadzenia przewodu sądowego w całości na nowo, uznaje się w orzecznictwie, że zachodzi ona tylko wówczas, gdy orzekający sąd pierwszej instancji naruszył przepisy prawa procesowego, co skutkowało, w realiach sprawy, nierzetelnością prowadzonego postępowania sądowego, uzasadniającą potrzebę powtórzenia (przeprowadzenia na nowo) wszystkich czynności procesowych składających się na przewód sądowy w sądzie pierwszej instancji (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2024 r., I KS 36/23). Innymi słowy, postępowanie przed sądem I instancji powinno zostać przeprowadzone ponownie, jeżeli w kontekście wszystkich okoliczności istotnych dla

prawidłowego rozstrzygnięcia w kwestii odpowiedzialności karnej, było ono w istocie całkowicie nieprzydatne dla osiągnięcia tego celu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2024 r., IV KS 44/23).

W postępowaniu przed Sądem I instancji w niniejszej sprawie udało się ustalić część faktów dotyczących inkryminowanego zdarzenia, objętego aktem oskarżenia, których prawdziwości i znaczenia Sąd Okręgowy nie kwestionuje. Sąd *ad quem* dostrzegł jedynie konieczność ponownego przesłuchania pokrzywdzonego, którego wcześniejszymi depozycjami również dysponuje i na tej podstawie może poczynić stosowne ustalenia. Pozostałe dowody – choćby wyjaśnienia oskarżonego, świadka K.F., dokumenty, zapisy monitoringu - nie były przez Sąd II instancji kwestionowane, ani w zakresie wiarygodności, ani w kontekście wniosków poczynionych na ich podstawie przez Sąd I instancji.

W tym stanie rzeczy, Sąd odwoławczy niesłusznie odstąpił od rozpoznania kwestii odpowiedzialności karnej oskarżonego za zarzuconą mu groźbę karalną, uchylając wyrok Sądu Rejonowego i przekazując sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania, gdyż to on był zobowiązany do rozstrzygnięcia przedmiotowego zagadnienia – zgodnie z regułami obowiązującego aktualnie reformatoryjnego modelu postępowania odwoławczego.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy, uwzględniając skargę prokuratora, uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Słupsku do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Rozpoznając po raz wtóry apelację obrońcy oskarżonego, Sąd ten będzie miał na względzie powyższe uwagi i wskazania.

Kierując się powyższymi względami, Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.

[J.J.]

[ał]